
ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”

РЕЦЕНЗИЯ

от доцент д.н. Елица Стоянова Петрова

Национален военен университет „Васил Левски“ – Велико Търново

относно дисертационен труд на Катя Николова Спасова

на тема: „МЕТОДИ И МОДЕЛИ ЗА ФИНАНСОВ КОНТРОЛ ВЪРХУ
ДЕЙНОСТТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ ОТ ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР ПРИ
УПРАВЛЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ СРЕДСТВА“

за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление: 9.1. „Национална сигурност”, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)”

Основание за изготвяне на становището: Заповед № СН29-Р403-138/08.06.2023 г.
на Началника на Военна академия „Г. С. Раковски”.

София
2023

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Представеният за рецензиране дисертационен труд акцентира върху въпроса за защитата на финансовите интереси на Република България и Европейския съюз, чрез ефективната превенция и противодействие срещу опитите за измами и злоупотреби с фондове и средства на ЕС.

По представения от автора дисертационен труд не откривам актуални текущи подобни разработки, което засилва неговата научно-приложна стойност, необходимост и навременност. Научната новост и актуалността на темата е безспорна, и както посочва дисертантът неизпълнението или неефективното изпълнение на европейските правила, изисквания или препоръки за оптимизиране на работата по планиране и управление на оперативните програми и финансовите инструменти на ЕС, както и по отношение на контрола върху разходването на предоставените средства, води до редица негативи увреждащи националните интереси на страната.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд.

Дисертационният труд е с обем 227 страници и се състои от увод, три глави, общи изводи и препоръки заключение, списък с използваните съкращения, предложения за научни приноси, използвана литература, приложения и списък с научни публикации. Дисертационният труд съдържа общо 153 използвани източника, 110 от които са нормативни, стратегически и програмни документи, както и научни издания: книги, монографии, статии, доклади, а останалите са интернет източници.

За спомагането на осигуряването на ефективност при разходването на бюджетните средства, помощи, дарения и финансиране от Европейския съюз, международни проекти и програми, както и на средствата докторантът разкрива правната основа за осъществяване на финансов контрол, разкриване и предотвратяване на нередности и измами, включително националната и

Европейска законодателна база, с което се синтезира и систематизира натрупания опит в тази област.

С това изследователят докторант Катя Николова Спасова показва, че познава добре състоянието на изследвания проблем, което личи и от предложените предмет, цел, задачи и научна теза на дисертационния труд, както и от приложената методология на изследване и изследователски методи и подходи, демонстрирани още на стр. 10 и стр. 11. Доброто познаване на работния проблем е видно и от свидетелства в автобиографията на докторант Катя Николова Спасова, особено професионалната част от нея, където се разкрива нейния богат професионален опит в сферата на изследването.

Теоретичният анализ на постановките се отличава с многообразие и пълнота по отношение на предоставената информация относно правната и институционалната рамка на вътрешния контрол и борба с нередностите и измамите по отношение на фондове и средства на ЕС, като предоставя пълна информация за националната и европейска институционална рамка, касаеща проблема. Практическата част на дисертационния труд е ориентирана към извършването на разнообразен анализ, включително компаративен анализ на функциите на управляващия, сертифициращия и одитния орган, свързани с предотвратяване на нередности и измами; анализ на действащите функции и процедури, извършвани от сертифициращия орган - дирекция „Национален фонд“ в Министерството на финансите; анализ на нередностите и измамите по европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) през програмен период 2014 - 2020 година и други.

По мое мнение, една от най-силните страни на дисертационния труд е изготвянето на методология, проведено емпирично изследване и анализ на резултатите от анкетната карта за изготвяне на експертна оценка на тема

„Системи за финансово управление и контрол на средствата от Европейския съюз при борбата с нередностите и измамите“.

Считам, че поставените научно-изследователски задачи в дисертационния труд са успешно решени от докторанта. Налице е необходимото съответствие на дисертационния труд с поставяните пред научната аудитория изисквания за написването на такъв.

3. Характеристика на научните и научноприложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала.

Приемам предложенията за научни и научноприложни приноси, така както ги е посочил докторанта, а именно:

I. Научни приноси:

1. Формулирани са насоки за актуализиране на нормативната уредба касаеща администрирането на нередности, насочено към преодоляване на дефицита от административно-наказателни разпоредби по отношение на преобладаващата част от сроковете на отделните етапи, което от своя страна води до системни нарушения.

2. Предложени са конкретни промени за актуализация на рамката на компетентности в Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация, което ще доведе до подобряване подбора на служители и подобряване функционирането на организациите отговорни за управлението и контрол на средства от ЕС.

II. Научно-приложни приноси:

1. Доказана е необходимостта от изграждане на механизъм за сътрудничество между администрациите на национално и европейско ниво чрез създаване и внедряване на обща информационна система за обмен на информация, в която да са въведени всички рискови области, както и *modus operandi*, установени при разследванията.

2. Доказана е необходимостта от дигитализация и електронизация на

системите за контрол в организациите от публичния сектор, прилагането на блокчейн технологии и изкуствен интелект, която ще допринесе за подобряване на ефективността и прозрачността на контрола и за предотвратяване на негативните последици за организациите от публичния сектор.

3. Обосновано е предложение за въвеждане на програма за постоянно обучение за почтеност и назначаване на служител по етика, който да консултира по въпросите, свързани с почтеността и прилагането на етичните стандарти и е защитена необходимостта от обучения на служители и прилагането на общи правила, създаващи условия и гаранции за ефективен контрол.

Приемам за достоверни получените резултати и научните и научно-приложни приноси.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Проведеното цялостно изследване от докторант Катя Николова Спасова, включително и емпирично такова в реална среда, анализираният въпроси и проблеми имат дълбоко значение за съвременното общество и ценна практико-приложна насоченост, и могат да бъдат използвани в дейността по цялостната организация на управлението и контрола на финансовите средства от ЕС.

Предложенията за усъвършенстване на управлението на финансовите средства от ЕС, като резултат от извършения анализ по темата могат да бъдат успешно приложени от органите за управление и контрол (управляващ, сертифициращ и одитен), както и от служителите, ангажирани с тези функции.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството.

Научните публикации на дисертанта са общо 3 на брой и са представени на конференции във Военна академия „Г.С. Раковски“ в страната. Те отговарят на изискванията на „Закона за развитие на академичния състав на Република България“ и Правилника по неговото приложение, включително и на оценъчна система на показателите за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Нямам съвместни публикации с кандидата.

6. Становище относно наличието или липсата на плагиатство.

Съгласно чл. 26. (1) от ЗРАСРБ и съгласно изискванията чл.53.5 от Правилник за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България не се открива доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове.

Не ми е известен и няма получен сигнал за плагиатство или недостоверно представяне на научна информация относно разглеждания дисертационен труд или други трудове на кандидата. Тези факти, както и декларацията на кандидата ми дават основание да приема за личен принос на автора представения дисертационен труд.

7. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта.

Литературната осведоменост на кандидата е на необходимото ниво и доказана с използваното многообразие от литературни източници.

8. Оценка за автореферата.

Авторефератът отговоря напълно на изискванията на „Закона за развитие на академичния състав на Република България“ и Правилника по неговото приложение.

9. Критични бележки.

Добър отзвук и необходимо разпространение на резултатите от изследването биха били научни публикации насочени към чуждестранната аудитория, с което да се разшири спектъра на академичната и неакадемична общност, имаща достъп до резултатите от изследването.

Надявам се докторантът да продължи своите амбициозни научни търсения и реализацията на постигнатите научни резултати и в практиката, а защо не и да поеме пътя на преподаването и науката и научната дейност.

10. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение.

Не познавам кандидата, но бих желала да подчертая положителното впечатление, което прави професионалната автобиография и огромен професионален опит на докторант Катя Николова Спасова. Бих желала да поздравя за научното ръководство доц. д-р Вяра Жекова, както и обучаващата катедра и да им пожелаем да продължават да пазят авторитета, честта и достойнството на българската наука.

11. Заключение.

Предложеният за рецензиране дисертационния труд отговоря на изискванията на „Закона за развитие на академичния състав на Република България“ и Правилника по неговото приложение, което ми дава основание да подкрепя присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Катя Николова Спасова в област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление: 9.1. „Национална сигурност“.

12. Оценка на дисертационния труд.

Давам „Положителна“ оценка на предложението от автора дисертационен труд на тема: „Методи и модели за финансов контрол върху дейността на организациите от публичния сектор при управление на европейски средства“. Предлагам на уважаемите членове на научното жури да подкрепят предложението да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ на Катя Николова Спасова в област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление: 9.1. „Национална сигурност“.

Гр. Велико Търново

15.07.2023 г.

Рецензент

доц. д.н. Елица Петрова

RAKOVSKI NATIONAL DEFENCE COLLEGE

REVIEW

by Associate Professor Elitsa Stoyanova Petrova, DSc.

Vasil Levski National Military University - Veliko Tarnovo

regarding Katya Nikolova Spasova's dissertation

on the topic: "METHODS AND MODELS FOR FINANCIAL CONTROL OVER
THE ACTIVITIES OF PUBLIC SECTOR ORGANIZATIONS IN THE
MANAGEMENT OF EUROPEAN FUNDS"

for the acquisition of the educational and scientific degree of "doctor" in the field of
higher education: 9. "Security and defence", professional direction: 9.1. "National
Security", doctoral program "Organization and management outside the sphere of
material production (Security and Defence Management)"

Basis for drawing up the review: Order No. CH29-P403-138/08.06.2023 r. of the Head
of the G. S. Rakovski Military Academy (Rakovski National Defence College)

Sofia
2023

1. Relevance and significance of the developed scientific problem.

The dissertation presented for review focuses on the issue of protecting the financial interests of the Republic of Bulgaria and the European Union, through the effective prevention and countermeasures against attempts at fraud and abuse of EU funds and funds.

I do not find current similar developments, which strengthens the dissertation work's scientific-applied value, necessity and timeliness. The scientific novelty and topicality of the topic is indisputable, and as the dissertation points out - the non-implementation or inefficient implementation of European rules, requirements or recommendations to optimize work on planning and management of EU operational programs and financial instruments, as well as in terms of control over the spending of the provided funds, leads to a number of negatives damaging the national interests of the country.

2. General characteristics and structure of the dissertation work.

The dissertation has a volume of 227 pages and consists of an introduction, three chapters, conclusions and recommendations, a general conclusion, a list of abbreviations used, proposals for scientific contributions, literature used, appendices and a list of scientific publications. The dissertation contains a total of 153 used sources, 110 of which are normative, strategic and programmatic documents, as well as scientific publications: books, monographs, articles, reports, and the rest are Internet sources.

To ensure efficiency in the spending of budget funds, aid, donations and funding from the European Union, international projects and programs, as well as the funds, the doctoral student discloses the legal basis for financial control, detection and prevention of irregularities and fraud, including the national and European legislative base, and in this way she synthesizes and systematizes the accumulated experience in this field.

The doctoral researcher Katya Nikolova Spasova shows that she knows the state of the research problem well, which is also evident from the proposed subject, goal, tasks and scientific thesis of the dissertation, as well as from the applied research methodology and research methods and approaches, demonstrated already at p. 10 and p. 11. The good knowledge of the work problem is also evident from testimonies in the autobiography of doctoral student Katya Nikolova Spasova, especially the professional part of it, where her rich professional experience in the field of research is revealed.

The theoretical analysis of the performances is distinguished by diversity and completeness in terms of the information provided about the legal and institutional framework of internal control and combating irregularities and fraud in relation to EU funds and funds, providing full information on the national and European institutional framework concerning the issue. The practical part of the dissertation work is oriented towards carrying out a diverse analysis, including a comparative analysis of the functions of the managing, certifying and auditing body related to the prevention of irregularities and fraud; analysis of the current functions and procedures performed by the certifying authority - National Fund Directorate in the Ministry of Finance; analysis of irregularities and frauds under European Structural and Investment Funds (ESIF) during the program period 2014 - 2020 and others.

In my opinion, one of the strongest points of the dissertation work is the preparation of methodology, conducted empirical research and analysis of the results of the questionnaire to prepare an expert assessment on the topic „Systems for financial management and control of the funds of the European Union in the fight against irregularities and fraud“.

The scientific and research tasks set in the dissertation have been successfully solved by the doctoral student. There is the necessary compliance of the dissertation work with the requirements set before the scientific audience for writing one.

3. Characteristics of the scientific and applied scientific contributions in the dissertation work. Credibility of the material.

I accept the proposals for scientific and scientific applied contributions as indicated by the doctoral student, namely:

I. Scientific contributions:

1. Guidelines have been formulated for updating the regulatory framework regarding the administration of irregularities, aimed at overcoming the deficit of administrative-penal provisions regarding the predominant part of the terms of the individual stages, which in turn leads to systemic violations.

2. Specific changes have been proposed to update the framework of competences in the Ordinance on the conditions and procedures for evaluating the performance of employees in the state administration, which will lead to an improvement in the selection of employees and an improvement in the functioning of the organizations responsible for the management and control of EU funds.

II. Scientific and applied contributions:

1. The need to build a mechanism for cooperation between administrations at the national and European level has been proven by creating and implementing a common information system for information exchange, in which all risk areas, as well as modus operandi, have been introduced operandi found in the investigations.

2. The need for digitization and electronification of control systems in public sector organizations, the application of blockchain technologies and artificial intelligence, which will contribute to improving the effectiveness and transparency of control and preventing negative consequences for public sector organizations, has been proven.

3. A proposal to introduce an ongoing integrity training program and the appointment of an ethics officer to advise on issues related to integrity and the application of ethical standards is justified and the need for employee training and the application of general rules creating conditions and guarantees for effective control.

I accept the obtained results and the scientific and scientific-applied contributions

as credible.

4. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work.

The comprehensive research conducted by doctoral student Katya Nikolova Spasova, including an empirical one in a real environment, the analysed questions and problems have a deep meaning for modern society and a valuable practical-applied focus, and can be used in the activity of the overall organization of the management and control of financial EU funds.

The proposals for improving the management of EU funds, as a result of the analysis carried out on the topic, can be successfully implemented by the management and control bodies (managing, certifying and auditing), as well as by the employees involved in these functions.

5. Evaluation of dissertation publications and authorship.

The scientific publications of the dissertation student are 3 in total and have been presented at conferences at the G.S. Rakovski Military Academy (Rakovski National Defence College) in the country. This meets the requirements of the "Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria" and the Regulations for its application, including the evaluation system of the indicators for awarding the educational and scientific degree of doctor.

I have no joint publications with the candidate.

6. Opinion on the presence or absence of plagiarism.

According to Art. 26. (1) of the LDASRB and in accordance with the requirements of Article 53.5 of the Regulations for the Implementation of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, no proven plagiarism in scientific work has been found according to the statutory procedure.

I am not aware of and have not received a report of plagiarism or misrepresentation of scientific information regarding the dissertation in question or other works of the candidate. These facts, as well as the candidate's declaration, give

me reason to accept the presented dissertation work as a personal contribution of the author.

7. Literary awareness and competence of the doctoral student.

The candidate's literary awareness is at the required level and proven by the variety of literary sources used.

8. Evaluation of the dissertation abstract.

The dissertation abstract fully meets the requirements of the "Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria" and the Regulations for its application.

9. Critical Notes.

A good response and necessary dissemination of the research results would be the post of scientific publications aimed at foreign audiences, thus will broaden the spectrum of the academic and non-academic community having access to the research results.

I hope that the doctoral student will continue her ambitious scientific research and the implementation of the achieved scientific results in practice, and why not take the path of teaching and science and scientific activity.

10. Personal impressions and other matters on which the reviewer thinks he should take a stand.

I do not know personally the candidate, but I would like to emphasize the positive impression made by the professional resume and vast professional experience of the doctoral student Katja Nikolova Spasova. I would like also to congratulate Assoc. Prof. Vyara Zhekova for the scientific leadership, as well as the teaching department and wish them to continue to protect the authority, honour and dignity of Bulgarian science.

11. Conclusion.

The dissertation proposed for review meets the requirements of the "Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria" and the Rules for its

Application , which gives me the reason to support the awarding of the educational and scientific degree "doctor" to Katya Nikolova Spasova in the field of higher education:
9. "Security and Defence", professional direction: 9.1. "National Security".

12. Evaluation of the dissertation work.

I give a "Positive" rate to the dissertation work proposed by the author on the topic: "Methods and models for financial control over the activities of public sector organizations in the management of European funds". I propose to the respected members of the scientific jury to support the proposal to award the educational and scientific degree "doctor" to Katya Nikolova Spasova in the field of higher education:
9. "Security and defense", professional direction: 9.1. "National Security".

Veliko Tarnovo

15.07.2023

Reviewer

Assoc. Prof. Elitsa Petrova, DSc.